

ת"פ 31487/03/20 - מדינת ישראל, יחידת תביעות שלוחת נתניה נגד ראני אבו ראס

בית משפט השלום בנתניה
ת"פ 31487-03-20 מדינת ישראל נ' אבו ראס

לפני
בעניין:
המאשימה
מדינת ישראל
יחידת תביעות שלוחת נתניה
ע"י ב"כ עוה"ד דור כהן ועוה"ד מנטנסון
הנאשם
ראני אבו ראס
ע"י ב"כ עוה"ד פאדי חמדאן

גזר דין

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון דיוני בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע עבירה של קשירת קשר לעשות עוון, לפי סעיף 499(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ובעבירה של החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין.
2. כחלק מהסדר הטיעון התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר בעניינו של הנאשם אשר יבחן את נסיבותיו האישיות ואת נסיבות ביצוע העבירות, ויעביר המלצותיו לבית המשפט. לבקשת ההגנה, התבקש שירות המבחן לבחון גם את שאלת ההרשעה.
3. אקדים ואומר כי בסופו של תהליך אבחון וטיפול, המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם ענישה שיקומית וחינוכית בדמות מאסר מותנה, צו מבחן וצו של"צ.
4. הצדדים לא הגיעו לכלל הסכמה באשר לעונש שראוי שיוטל על הנאשם ובהקשר זה כל צד טען כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי.
כתב האישום המתוקן ובתמצית
5. בין יום 11.7.2019 בשעה 23:00, ליום 12.7.2019 בשעה 06:07, או בסמוך, במשק 6 שבמושב אחיטוב, נגנב רכב מסוג יונדאי טוסון (להלן: הג'יפ הגנוב), בו הותקנה מערכת איתוראן.
6. עובר ליום 12.7.2019 בתאריך ובשעה שאינם ידועים במדויק למאשימה, קשר הנאשם קשר עם אחר שזהותו ידועה למאשימה (להלן: האחר), ועם תושב שטחים שזהותו ידועה למאשימה (להלן: תושב השטחים), להעביר רכב גנוב לשטחי הרשות הפלסטינאית.
7. לשם קידום הקשר, בשעות הבוקר המוקדמות ביום 12.7.2019, שוחח הנאשם טלפונית עם האחר והאחרון הורה לנאשם לאסוף את תושב השטחים מהישוב זמר. עוד סיכמו כי בתמורה להובלת הרכב הגנוב לשטחי הרשות הפלסטינאית, ישלם האחר לנאשם ₪500.

8. בהתאם למוסכם, הגיע הנאשם ברכב ליישוב זמר, אסף את תושב השטחים, והשניים החלו בנסיעה לכיוון הרכב הגנוב, לפי הכוונתו של האחר.
9. באותן הנסיבות מסר תושב השטחים לנאשם כי ברכב הגנוב אין מספיק דלק. ולכן עצרו השניים בתחנת הדלק ומילאו דלק בשלושה בקבוקים המכילים כליטר וחצי כל אחד.
10. בהמשך וסמוך לשעה 06:00, אותר הג'יפ הגנוב במערכת איתוראן בפרדסים של מושב אחיטוב. עם הגעת נציג מטעם חברת איתורן למקום הוא הבחין בתושב השטחים ובנאשם ישובים ברכב, כאשר הנאשם משוחח בטלפון עם האחר. בהמשך ובעת ההמתנה למשטרה, התקשר האחר לנאשם ומסר לו טלפונית את מיקום הרכב הגנוב וזאת בנוכחותו של נציג איתורן.
11. בעקבות האמור נעצר הנאשם. ביום 15.7.2019 בשעה 11:45, בעת ששהה הנאשם בתא המעצר, נערך חיפוש בתחתוניו ונמצאה סכין מתקבעת.
- תסקירי מבחן
12. בפני בית המשפט מונחים שלושה תסקירים (1.2.2023, 18.5.2023, 24.1.2024) המגוללים את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, היסטוריה עבריינית והתייחסותו לעבירות, וכן הערכת הסיכון כמו גם הסיכוי לשיקום. אפרט בקצרה.
- תסקיר מיום 1.2.2023 (להלן: התסקיר הראשון)
13. כעולה מהתסקיר, הנאשם בן 26, רווק ומתגורר בבית הוריו בקלנסואה, ללא הרשעות קודמות. לדבריו, סיים 11 שנות לימוד כשנאלץ להפסיק עקב קשיים כלכליים במשפחתו, עבד בעבודות מזדמנות ומזה שנה עובד כאחראי משמרת ברשת מזון בישוב אלעד. לנאשם שתי אחיות (19-22) סטודנטיות, אמו בת 56 עקרת בית, אביו בשנות החמישים לחייו, סובל מחירשות ומתקיים מקצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי.
14. הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירה, אך נטה לתאר את האירועים באופן מצמצם, תיאר כי ברקע לביצוע העבירה עמד הצורך בהשגת כסף קל, התקשה להעמיק במניעים הרגשיים, ענה באופן קונקרטי ומצומצם ושלל סכסוך או איום לרקע החזקת סכין.
15. הנאשם הדגיש את רצונו לשתף פעולה עם שירות המבחן, ואולם לא מצא להגיע לשלושה מועדים שנקבעו לו עם שירות המבחן בתירוץ כי התקשה להתארגן מול מקום עבודתו.
16. בשיחה עם אמו, האחרונה תיארה לשירות המבחן את הנאשם כבחור שקט ואחראי, לוקח אחריות על ניהול הבית, מהווה מפרנס עיקרי למשפחה, ומסרה כי הנאשם עבר תאונת דרכים והיה מובטל מספר שבועות והדבר השפיע על מצבו הנפשי.
17. שירות המבחן התרשם מנאשם צעיר, שקט ומופנם, בעל מחויבות משפחתית ונטל אחריות על משפחתו מגיל צעיר, נעדר הרשעות קודמות, נוטל אחריות על ביצוע העבירה ומגלה מאמצים לשמור על תפקוד תקין. עם זאת ולמרות התרשמות שירות המבחן מנזקקות טיפולית, ועקב התנהגותו הבעייתית של הנאשם מול שירות המבחן, האחרון לא בא בהמלצה להמשך מעורבותו.
- תסקיר מיום 18.5.2023 (להלן: התסקיר המשלים)
18. שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחיה לא נפתחו לנאשם תיקים נוספים ונערכה פגישה נוספת עם הנאשם. במהלכה הדגיש האחרון את ההתמודדות הקשה של משפחת מוצאו משך תקופה עקב מצב בריאותי מורכב של

אביו שחייב אותו ליטול אחריות כבדה לטיפול באב ובמשפחה ולפרנס אותם. הנאשם סיפר כי השקיע מאמצים לקדם ולשקם את מצבו, הוציא רישיון לנהיגה במשאית והחל בעבודה מסודרת כנהג משאית.

19. על רקע הרצון שהביע הנאשם לשתף פעולה עם שירות המבחן, כמו גם נכונותו לשאת בהשלכות מעשיו, שולב הנאשם בקבוצה טיפולית קצרת מועד הנמשכת שמונה מפגשים. עד למועד עריכת התסקיר נערכה רק פגישה אחת ואליה הגיע הנאשם בזמן, שיתף פעולה באופן התואם את השלב הראשוני, הקשיב לתכנים ולשיח.

20. הנאשם זומן לשלושה מועדי מסירת בדיקות שתן לאיתור שרידי סם, לראשונה לא הגיע בנימוק כי התקשה בהתארגנות מול מקום עבודתו, ולשני המועדים העוקבים הגיע ובדיקות השתן שמסר יצאו נקיות משרידי סם.

21. שירות המבחן התרשם מנאשם צעיר המצוי בהליך גיבוש אישיותו, מתמודד עם מצוקה רגשית סביב משפחת מוצאו והיעדר פניות הדמויות ההוריות שלו, מביע נכונות ומשקיע מאמצים לנהל אורח חיים תקין, מקבל אחריות על מעשיו, מבין ההשלכות למעשיו ומביע חרטה כנה. שירות המבחן מסר כי התנהגות עוברת חוק של הנאשם היא ברקע להיעדר כלים להתמודדות יעילה במצבי לחץ ומצוקה.

22. בין גורמי הסיכון שקל שירות המבחן את אופי העבירה חומרתה, התרשמות ממיקוד שליטה פנימי נמוך וקושי לזהות מצבי סיכון ברקע לביצוע העבירה. בין גורמי הסיכון שקל שירות המבחן את גילו הצעיר של הנאשם, הבעת מחויבות מצדו לשקם מצבו, גילוי הבנה להשלכות מעשיו וחומרתם, ההתרשמות מההרתעה שיש בהליך הפלילי המתנהל כנגדו, העדר הרשעות קודמות ושילובו בקבוצת הכנה לטיפול.

23. אחר כל אלו, המליץ שירות המבחן לנקוט בענישה שיקומית חינוכית ולהטיל צו מבחן למשך שנה לצד הטלת צו של"צ ברף גבוה.

תסקיר מבחן מיום 24.1.2024 - הוגש לאחר שנשמעו טיעונים לעונש (להלן: הודעת עדכון)

24. שירות המבחן עדכן כי הנאשם השתלב בקבוצת הכנה לטיפול בת 8 מפגשים שמטרתה לבחון את המוטיבציה של המשתתפים, לעמוד על הרצון והמחויבות שלהם ולהכין לטיפול ארוך טווח תוך דגש על זיהוי מצבי סיכון ורכישת מיומנות התמודדות בוויסות דחפים. הנאשם הגיע למפגשי הקבוצה, השתתף בשיח הקבוצתי באופן זהיר ומצומצם, גילה מוטיבציה לשינוי התנהגותו עוברת חוק וניכרת התנהלות מכבדת וזהירה מול המשתתפים.

25. משיחה שקיים שירות המבחן עם הנאשם תיאר כי הוא עובד משלוחים בחברת "שופרסל". ההשתתפות בקבוצת ההכנה לטיפול עזרה לו להפנים משמעות והשלכות מעשיו עם מצבו הנפשי והרגשי וגם התמודדותו עם מחירים כלכליים בעקבות מעורבות עם החוק. לדבריו, הסדנה סייעה בהמחשת מעורבות בעבירה על משפחתו וחשיבות שמירה על תפקוד תקין ויציב, היות והוא המפרנס היחיד במשפחה. לדבריו הוא מממן עבור אחותו המשך לימודיה באוניברסיטה. הנאשם הביע רצון להמשיך שיתוף פעולה עם שירות המבחן מתוך מודעות לחשיבות שמירה על יציבות ואורח חיים ותקין והימנעות מהסתבכות בחייו.

טיעונים לעונש

26. המאשימה בטיעוניה הפנתה לערכים המוגנים בהם פגע הנאשם בעת ביצוע העבירות ובהם מנתה את זכות הציבור להגנה על רכושו וקניינו, וכן פגיעה בביטחון כוחות הביטחון עת החזיק הנאשם על גופו סכין בעת שהייתו במעצר.

27. בהתייחס לנסיבות העבירה, ביקשה המאשימה ליחס חומרה לחלקו הקריטי של הנאשם, אשר אסף ברכבו את תושב השטחים, את ההצטיידות בבקבוקים מלאים בדלק והשיחה עם האחר לצורך ההכוונה למקום הימצאות הג'יפ הגנוב. הגם שהנאשם לא הצליח להשלים את התוכנית העבריינית בשל מעורבות כוחות הביטחון, פוטנציאל הנזק

הוא רב ועבירות שעניינן גניבת כלי רכב הפכו למכת מדינה. גם ביחס לנסיבות החזקת הסכין הדגישה המאשימה את פוטנציאל הנזק הרב. לפיכך, אליבא המאשימה, יש לקבוע את מתחם הענישה בין 6 ועד 18 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית.

28. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם, זקפה המאשימה לזכותו של הנאשם את גילו הצעיר, הודייתו וחיסכון בזמן שיפוטי, העדר עבר פלילי, ותחילתו של הליך טיפולי לאחר שהנאשם התקשה לשתף פעולה עם שירות המבחן בתחילת הקשר. לטעם המאשימה, לאור השלב המוקדם והראשוני בו נמצא הטיפול, ומשטרם חלה הפחתה המיחולת ברמת הסיכון להישנות עבירות, המלצת שירות המבחן לא תוכל לעמוד וממילא זו אינה הולמת את נסיבות ביצוע העבירות.

29. מטעמים אלו, סבורה המאשימה כי יש להשית על הנאשם מאסר בן 8 חודשים שיכול וירוצה בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית. עמדתה תמכה בפסיקה.

30. ב"כ הנאשם הסתייג ממתחם הענישה לו עתרה המאשימה, בהיותו מחמיר יתר על המידה, ואינו הולם את נסיבות ביצוע העבירות, את העונש שהוטל על שותפו לעבירה ואף לא את הפסיקה הנוהגת. בתוך כך נטען כי חלקו של הנאשם בתוכנית העבריינית קטן מחלקו של שותפו לדבר עבירה שהוא תושב שטחים. האחרון נידון בהסכמת המאשימה, לעונש מאסר בן 3.5 חודשים בגין עבירות חמורות בהרבה (טעת/1). באשר להחזקת הסכין, נטען כי מדובר בסכין קטנה ובפועל לא נגרם נזק לאף אדם. לפיכך, אליבא ב"כ הנאשם יש לקבוע את המתחם בין מאסר על תנאי ועד לתקופת מאסר קצרה לצד ענישה נלווית.

31. עוד בטיעונו, לא חסך ב"כ הנאשם במאמץ לשכנע את בית המשפט כי עסקינן במקרה המצדיק סטייה ממתחם הענישה. בתוך כך הפנה לגילו של הנאשם, העדר הרשעות קודמות, הודייתו במשטרה, שיתוף הפעולה עם רשויות החוק והחיסכון בזמן שיפוטי. כן הפנה לפרק הזמן הארוך שחלק ממועד הגשת כתב האישום ועד למועד הטיעון לעונש, ללא מעורבות נוספת בפלילים וההליך השיקומי בו השתלב בחסות שירות המבחן. עוד נטען כי הרשעה בדן עשויה לגרום לנאשם נזק בלתי הפיך שכן מונעת ממנו לקבל רישיון נהיגה במשאית ולעבוד בתחום וכעת הוא עובד בשופרסל וממתין לסיום ההליך כנגדו. לפיכך, סבור ב"כ הנאשם כי יש להימנע מהרשעת הנאשם ולמצער להסתפק בענישה צופה פני עתיד ללא רכיב כספיי כהמלצתו המקצועית של שירות המבחן.

32. הנאשם ניצל את זכותו למסירת דבר אחרון בטרם גזירת העונש ואמר: "אני מצטער על האירוע שקרה. הלכתי למפגשים בשירות המבחן. הלכתי 8 פעמים, בכל המפגשים הייתי, זה נגמר לפני חצי שנה. אין לי מה להוסיף".

דיון והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

33. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים חברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

34. הנאשם במעשיו פגע בערכים חברתיים מוגנים שעניינם שמירה על רכוש הפרט והגנה על תחושת ביטחונו. בנוסף, פגע הנאשם בערכים המוגנים שעניינם הגנה על ביטחון הציבור וגורמי אכיפת החוק.

35. הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים במקרה דנן, אינה מבוטלת. הנאשם שהוא אזרח ישראל, היה מעורב בפעילות עבריינית שמטרתה העברת רכב גנוב לשטחים, וזאת עם מספר עבריינים, שאחד מהם תושב שטחים שהועמד לדין.

36. עסקינן בעבירה שאינה פרי מעידה רגעית, אלא שמדובר בעבירה הדורשת תכנון, הכנה, מחשבה והיא

בוצעה במטרה לגרוף רווח כלכלי על חשבון הזולת.

37. בניגוד לטענת ההגנה, נסיבות ביצוע העבירות מלמדות על נאשם אשר שימש כחוליה בלעדיה אין בשרשרת גניבת הרכב והעברתו לשטחים. אומנם הנאשם לא היה יזם התכנית, אך חלקו אינו שולי או זניח והוא מחולל העבירה וכפי שנראה להלן, בלעדיו העבירה לא הייתה יוצאת לפועל.

38. לנאשם הייתה שליטה מלאה על מעשיו, הוא אסף לרכבו את תושב השטחים שנכנס לישראל מבלי שעבר את המסננת הביטחונית ובכך העמיד את אזרחי המדינה בסיכון. אמנם, לא יוחסה לנאשם עבירה של הסעת שב"ח, אך קביעת המתחם כידוע אינה מושפעת מכותרת העבירות אלא מהנסיבות בכללותן.

39. הנאשם הסיע את תושב השטחים מישוב זמר ועד סמוך למקום הימצאותו של הג'יפ הגנוב ובדרך עצרו השניים בתחנת דלק והצטיידו בבקבוקים מלאים בדלק. מדובר בפרק זמן ארוך יחסית, כאשר כל אותה העת, הנאשם היה החוט המקשר בין תושב השטחים לבין האחר והוא פעל על פי הוראותיו. הנאשם לא חדל ממעשיו, הגם שנסיבות ביצוע העבירה כפי שמתוארות בכתב האישום מעידות על הזדמנויות מרובות לעצור ולחזור מהמעשים.

40. על אף שמעשיו של הנאשם קרובים במהותם למעשי הכנה אין לראות בעבירת קשירת הקשר כקלת ערך וחומרת המעשים מושפעת במישורין ממטרת העל של הקשר ומחומרת התוכנית העבריינית שנקמה במסגרתו. בהקשר זה יש להביא בחשבון כי הנאשם הורשע בעבירה של קשירת קשר לביצוע עוון, אך מבחינת הנסיבות הוא היה מודע לכך שקשירת הקשר נעשית למטרת גניבת רכב ולא למטרה אחרת. גם כאן הנסיבות הן העיקר ולא כותרת העבירות.

41. התוכנית העבריינית במקרה דנן לא הושלמה, והג'יפ הגנוב הושב לבעליו, אך לא משום החרטה שחש הנאשם על מעשיו אלא הודות לאמצעים שהותקנו ברכב ובכלל זה איתורן, והמאמצים שהשקיעו הן חברת איתורן והן רשויות האכיפה למנוע את השלמת ביצוע התוכנית העבריינית. אלמלא מעורבותם הסיכוי שהרכב היה מושב לבעליו הוא אפסי.

42. בנוסף, יש להביא בחשבון את עוגמת הנפש והטרדה שנגרמת לבעל הרכב ואת הנזקים העקיפים שנגרמים מעבירות מעין אלו, הבאים לידי ביטוי בהעלאת פוליסות הביטוח, הצורך בהתקנת אמצעי מיגון נגד גניבות רכב וכיוצא בזה.

43. כאן לא הסתיים האירוע, הנאשם החזיק בסכין מתקפלת. הסכין נמצאה כעבור שלושה ימים ממועד מעצרו של הנאשם, לא משום שיתוף הפעולה עם רשויות המשטרה אלא שבמהלך החיפוש שנערך בתא המעצר, נמצאה מוסלקת ומוחבאת מתקבעת בתחתוניו, סכין שאותה כמובן החזיק שלא כדין. הנסיבות שהובילו להחזקת הסכין מוחבאת במקום פרטי, ידועות לנאשם ורק לו, וגם בפני שירות המבחן התקשה להסביר. מכאן, נותר להזכיר את פוטנציאל הנזק הרב הגלום בהחזקת הסכין המהווה כלי משחית, החזקה שתוביל במאית השנייה לשימוש ופגיעה.

44. עוד יש להביא בעת קביעת המתחם בין יתר השיקולים את העונש שהוטל על שותפו של הנאשם לעבירה - תושב השטחים (טעת/1 - טעת/2). מדובר בשיקול נכבד שהיה בהכרח צריך להנחות את המאשימה בעתירתה לקביעת המתחם, והמעין בטיעוני המאשימה ימצא כי חסרה התייחסות עניינית לנתון זה, כמו גם חסרה התייחסות להבחנה בינו לבין הנאשם, לקולה ולחומרה.

45. דומה כי יש להזכיר מושכלות יסוד.

46. עיקרון אחדות בענישה, מורה להחיל שיקולים דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, בנסיבות דומות ובעלי נסיבות אישיות דומות תוך שמירה על יחס הולם בין הנאשמים השונים אשר ביצעו מעשים הנבדלים זה מזה

במספרם וחומרם. עיקרון אחדות הענישה מחייב לא רק את בית המשפט בעת גזירת הדין אלא מחייב את המאשימה בגיבוש החלטותיה ועליה לפרט שיקוליה אלו במסגרת טיעוניה לעונש. העדר התייחסות מתאימה עשויה להוביל להכרעות סותרות ואפילו שגויות ובכך עשויה להיפגע תקינות והגינות ההליך המשפטי ובמראית פני הצדק.

47. במקרה הפרטני, העיון בפסק הדין של שותפו של הנאשם לדבר עבירה ילמדנו כי הוא נידון בגין ביצוע עבירה של שהייה בלתי חוקית בישראל וביצוע עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע. הצדדים הציגו בפני בית המשפט הסדר טיעון "סגור" לעונש לפיו יושת עונש מאסר בן 3.5 חודשים, מאסר על תנאי וקנס. העיון בפסק הדין מלמד כי לחובתו של השב"ח עמדו הרשעות קודמות משנת 2014, וכן נלקחו בחשבון בעת גיבוש ההסדר גם שיקולים ראייתיים.

48. בבחינת ההבדלים בין השניים יש לקחת בחשבון מחד, כי הנאשם הורשע בעבירה של קשירת קשר לביצוע עוון שהעונש הקבוע בצידה הוא שנתיים מאסר בעוד שתושב השטחים, מעבר לעבירת שהייה הבלתי חוקית בישראל, הורשע בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע שהעונש הקבוע בצידה הוא שבע שנות מאסר. מאידך, יש להביא בחשבון את העובדה כי הנאשם אף הורשע בעבירה של החזקת סכין - שהיא עבירה מסוג פשע שהעונש הקבוע בצידה הוא 5 שנות מאסר.

49. מכאן, בבחינת הקשר בין הסדר הטיעון ה"סגור" שהוצג בעניינו של התושב השטחים - השותף לדבר עבירה, לבין גבולות מתחם העונש ההולם, יש לנהוג בזהירות מרבית. שכן, מתחם ענישה מגלם הערכה ערכית של בית המשפט בדבר מדיניות הענישה, והכרעה זו, כידוע, מבוססת על שורה של שיקולים, שרק אחד מהם הוא העונש שהוטל על האחר בפרשייה. בעוד שהעונש שגיבשו הצדדים בהסדר הטיעון לוקח בחשבון נתונים רבים נוספים ובכלל זה, נסיבות אישיות, קיומן של הרשעות קודמות, ואף שיקולים ראייתיים שלא בהכרח חשופים במלואם בפני בית המשפט, כפי שנעשה במקרה דנן.

50. עתה למדיניות הענישה שכידוע מהווה כלי עזר בקביעת מתחם הענישה. הצדדים התקשו להציג בפני בית המשפט פסיקה התואמת ככפפה ליד המקרה וזאת מכיוון שמעטים מאוד הם המקרים בהם הורשעו נאשמים בגין עבירות של קשירת קשר לביצוע עוון או פשע מבלי שנלוותה לכך העבירה המוגמרת או עבירות נוספות באותו התחום. ומבין מיעוט המקרים, לרוב נוהגים הצדדים להציג הסדרי טיעון סגורים. מכאן, אין מנוס מלבחון את הפסיקה הנוהגת בעבירה המוגמרת של גניבת רכב, וזו תשמש כנקודת מוצא לקביעת המתחם, כמובן תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות.

51. כידוע, תופעת גניבות רכב והעברתם לשטחי הרשות הפלסטינית, היא תופעה מוכרת והקלות שבה נעשית היא בלתי נסבלת. עבירות מעין אלו פוגעות בתחושת הביטחון האישי ומסכות נזקים רבים לאזרח שרכושו נגזל ולציבור כולו. לכן, עבירות מעין אלו, שהוגדרו בית המשפט העליון כמכת מדינה, הוכרו כמצדיקות, ככלל הטלת עונשי מאסר מחמירים, שיהיה בהם כדי להרתיע מפני ביצועם. ראו מיני רבים רע"פ 2366/10 גבאלי נ' מדינת ישראל (13.4.2010).

52. תכלית זו נכונה ביחס לענישתם של כל העבריינים הלוקחים חלק בשרשרת הפעילות הפלילית שמטרתה בסופו של דבר לפגוע ברכוש הציבור והעברתם של כלי רכב לשטחים. גם אם הפעילות העבריינית, לא הושלמה ונותרה בגדר מעשי הכנה בלבד. הדברים נכונים ביתר שאת בעניינם של אזרחי המדינה אשר עושים יד אחת עם תושבי השטחים לפגוע ברכוש ציבור האזרחים, מבלי לתת את הדעת להשלכות מעשיהם ולפגיעה בתחושת הביטחון והמוגנות. ואקדים במעט את המאוחר ואומר כי על מנת לבטא נכונה את אלמנט ההרתעה, מתחם הענישה בעבירות של קשירת הקשר אינו יכול להתחיל במאסר מותנה.

53. להלן פסקי הדין אותם מצאתי כרלבנטיים לעניינינו. ראו: רע"פ 6957/20 ספורי נ' מדינת ישראל (25.10.2020); רע"פ 1123/18 דבארי נ' מדינת ישראל (14.3.2018); רע"פ 2054/18 רבאיעה נ' מדינת ישראל (12.03.2018); רע"פ 1108/15 שעאבנה נ' מדינת ישראל (24.2.2015); עפ"ג 5671-11-22 רג'ב נ' מדינת ישראל

(16.1.2023); עפ"ג 37836-10-22 רג"ב נ' מדינת ישראל (2.1.2023); עפ"ג 1190-03-21 אלבטיחאת נ' מדינת ישראל (5.5.2021); עפ"ג 63242-10-20 קבהא נ' מדינת ישראל (16.11.2020); עפ"ג 60489-11-19 אבו עראם נ' מדינת ישראל (17.2.2020); ת"פ 21739-01-23 מדינת ישראל נ' חדאידה (23.5.2023); ת"פ 52079-06-18 ות"פ 8633-10-19 מדינת ישראל נ' אבו עצא (18.12.2019). כן ראו ת.פ 15630-02-19 מדינת ישראל נ' אלחבנין (6.5.2020) - שעניינו בקשירת קשר לביצוע עבירת פשע שעניינה גניבת רכב והעברתו לשטחים - נקבע מתחם שבין מספר חודשי עבודות שירות ועד למספר שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד (הוצג על ידי המאשימה).

54. באשר לעבירת החזקת הסכין, עיון בפסיקה הנהוגה מלמד כי כשנסיבות ביצוע העבירה קלות באופן יחסי, הגבול התחתון של מתחם הענישה נקבע במאסר מותנה ובגבול העליון עד 10 חודשי מאסר בפועל ואף למעלה מכך, וכאשר הנסיבות חמורות יותר המתחם נקבע בין מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד מאסר בפועל למשך 12 חודשים ומעלה. ראו: רע"פ 3059/22 אבו עלי נ' מדינת ישראל (6.12.2022); רע"פ 1297/22 ממן נ' מדינת ישראל (1.3.2022) - הוצג על ידי המאשימה; רע"פ 322/15 ג'אנח נ' מדינת ישראל (22.1.2015) - הוצג על ידי המאשימה; עפ"ג 1597-07-20 אסרף נ' מדינת ישראל (10.11.2020); עפ"ג 14786-09-19 DIMAYUGA נ' מדינת ישראל (25.11.2019); עפ"ג 23553-08-18 בבייב נ' מדינת ישראל (27.11.2018); ת"פ 57182-11-18 מדינת ישראל נ' אבו גאנם (2.8.2020); ת"פ 9299-08-16 מדינת ישראל נ' קריחלי (2.8.2020); ת"פ 46948-12-17 מדינת ישראל נ' סיוזב (20.5.2020); ת"פ 29759-11-17 מדינת ישראל נ' עבדו (2.2.2020); ת"פ 44656-01-18 מדינת ישראל נ' קאסטלאנו (30.12.2019); ת"פ 2828-03-17 מדינת ישראל נ' מלסה (27.10.2019); ת"פ 35662-03-17 מדינת ישראל נ' מלכה (15.3.2018); ת"פ 18482-06-14 מדינת ישראל נ' רבאעה (25.10.2017).

55. נוכח המפורט, תוך שנתתי דעתי למדיניות הענישה הנוהגת, לערכים החברתיים שבהם פגע הנאשם ולנסיבות ביצוע העבירות, מצאתי לקבוע את מתחם הענישה בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד לשנת מאסר לצד וענישה נלווית. באשר לשיעור הקנס - נזכיר כי מקום שבו בוצעו העבירות ממניע כלכלי גרידא כבעניינינו, ובכדי לשרת את תכלית ההרתעה יש להטיל קנס כבד שיהווה תמריץ נגד התועלת הכלכלית שהופקה מביצוע העבירות.

גזירת העונש המתאים לנאשם

56. לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות לחומרה או לקולה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם וגם לא מצאתי כי עניינו של הנאשם נופל בגדר החריגים שבחריגים המצדיקים הימנעות מהרשעה. לפיכך, יש לקבוע עונשו של הנאשם בתוך המתחם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א' לחוק העונשין). אנמק.

57. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאינו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. הרציונל העומד מאחורי כלל זה הוא הצורך להעביר מסר של הרתעת היחיד והרבים, לשקף את הפסול שבמעשה העבירה בעיני החברה ולאפשר הטלת ענישה ראויה.

58. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (להלן: עניין כתב), כאשר החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה בנסיבותיה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. על הנאשם הנטל להצביע על פגיעה קשה וקונקרטיה בסיכויי שיקומו ועליו לבסס פגיעה זו בראיות (רע"פ 5018/18 בזגלו נ' מדינת ישראל ס' 9 (21.10.2018); רע"פ 1535/20 דוקורקר נ' מדינת ישראל פס' 7 (פורסם בנבו, 15.03.2020); רע"פ 7224/04 פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.2014); רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל

(10.6.2014);רע"פ 1097/18 בצלאל נ' מדינת ישראל (18.4.2018).

59. אינני נדרשת לקבוע מסמרות ביחס לשאלה האם העבירות בהן הורשע הנאשם ונסיבות ביצוען מתאימות לביטולה של הרשעה. שכן אני סבורה כי עניינו של הנאשם אינו עובר את המשוכה בכל הנוגע לתנאי השני, והנאשם לא הוכיח במידה הנדרשת כי ייגרם כתוצאה מההרשעה, להבדיל מהקביעה כי ביצע את העבירה, נזק מוחשי וקונקרטי עד כדי הצדקת סטייה מהכלל. אנמק.

60. הנאשם יליד 1996 אין לחובתו הרשעות קודמות. הנאשם הודה בכתב האישום ולקח אחריות על מעשיו. הודאה זו חסכה זמן ציבורי יקר ומשאבים נוספים הכרוכים בניהול המשפט.

61. מבחינה תעסוקתית, הנאשם מסר לממונה על עבודות השירות כי הוא עובד כנהג משאית חלוקה מטעם חברת טמפו ולפני כן ומשך שנה עבד כסדרן בחברת "שופרסל" וטרם לכך עבד כשנתיים ביינות ביתן.

62. הנאשם מסר לבית המשפט כי החל בתהליך הוצאת רישיון נהיגה לאוטובוס (ראה לדוגמא, פרוטוקול מיום 24.5.2023) ולשירות המבחן מסר כי מדובר ברישיון נהיגה למשאית. גם אם אניח בצד את פערי המידע הבלתי מוסברים שנמסרו לגורמים השונים, וגם אם אניח בצד את העובדה כי טענתו זו של הנאשם אינה מגובה באסמכתאות כלל, הרי שמהלך זה חרף פרק הזמן הארוך שחלף, לא התקדם. ניכר כי הנאשם זנח קידום מהלך זה, מסיבות שונות, שלא בהכרח תלויות בהליך הפלילי, ואפשר שהדבר נעוץ בעובדה כי לאורך תקופה ארוכה זו הצליח לפרנס ולהתפרנס בכבוד. בבחינת למעלה מן הצורך, גם אם הנאשם אכן מעוניין להרחיב את האפיק התעסוקתי בעתיד, לא די בתרחישים תיאורטיים מעין אלו כדי להצדיק הימנעות מהרשעה.

63. אין לכחד, הטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות עשויה לפגוע בפרנסתו, אך הפגיעה במקום התעסוקה במקרה הנוכחי היא זמנית ואינהרנטית להטלת עונש מסוג זה והיא נכונה לנאשם כמו גם לנאשמים רבים אחרים. נתון זה כשלעצמו אינו יכול לפטור אותו כלל מעונש מקום שבו עונש זה מתחייב מן העבירה שבנסיבותיה הורשע הנאשם.

64. תסקירי המבחן אכן בעלי אלמנטים חיוביים ומלמדים על נאשם צעיר שנטל הפרנסה מוטל על כתפיו, והוא מעוניין ופועל לקידום מצבו לטובה. הנאשם אף השתלב בקבוצה טיפולית קצרת מפגשים והפיק ממנה תועלת. עם זאת, אי אפשר להתעלם מהעובדה כי הנאשם התקשה לשתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן תקופה ארוכה למדי, ובכלל זה לא הופיע לכל בדיקות השתן אליהן זומן, לדבריו, בשל קשיי התארגנות בעבודה.

65. רצונו של הנאשם בשינוי וקידום מצבו כמו גם המאמצים שעורך לפרנסת המשפחה ראויים להערכה, כך גם העדר מעורבות נוספת בפלילים. עם זאת, ההליך הטיפולי עודנו בראשיתו, ואין בו די כדי להצביע על פוטנציאל שיקומי גבוה ורחוקה הדרך מלדבר ב"מונחי שיקום" המצדיקים סטייה ממתחם הענישה. הנאשם עודנו מצוי בתהליך גיבוש אישיות, הוא עודנו מתמודד עם מצוקות בחייו ולא מדובר על שינוי עמוק בהתנהגות או בדרך החשיבה.

66. למותר לציין כי על בית המשפט לנקוט בזהירות מרבית בבואו להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40ד' לחוק העונשין, וסטייה ממתחם הענישה שמורה למקרים חריגים בהם שיקולי שיקום מובהקים מצדיקים זאת. אל לנו להפוך את החריג לכלל ואת הכלל לחריג (ראו: ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (27.4.2022)).

67. ואחרון. חלוף הזמן - אכן חלפו שנים רבות מיום ביצוע העבירות ואין כל טענה נגד הנאשם בפרק זמן זה. ואולם, הנאשם הוא הגורם העיקרי, שלא לומר הבלעדי, להתמשכות ההליכים, הוא לא יוכל ליהנות מההקלה הניתנת בדרך כלל בשל חלוף הזמן. העיון בפרוטוקולים ובהחלטות הרבות, ימצא כי הדחיות הרבות התבקשו על ידי ההגנה ועל ידי בלבד, כך גם הנאשם מטעמים שונים לא התייצב למספר דיונים, והוא התקשה להתייצב לפגישות בשירות המבחן

וניתנה בידו הזדמנות נוספת. יתרה מכך, קבלת הטענה שלפיה יש בחלוף הזמן להצדיק הקלה בעונש, מבלי שנלווה לכך הליך טיפולי מיטבי, עשויה לשדר מסר שגוי ולהוות תמריץ שלילי, לנאשם כמו גם לאחרים כמותו, אשר סבורים כי דחיות סרק יובילו בסופו של דבר את בית המשפט להקל בעונשם.

68. בהינתן המקובץ ברור מדוע המלצת שירות המבחן לא תוכל לעמוד. ולמותר לציין כי השיקולים לאורם פועל שירות המבחן במלאכת גיבוש המלצותיו, אינם בהכרח חופפים באופן מלא למגוון השיקולים שבית המשפט נדרש לאזן ביניהם בגזירת העונש. המלצת שירות המבחן כשמה כן היא - המלצה, ואין באמור בה לכבול את ידי בית המשפט (ראו: רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (16.3.2016); רע"פ 10904/04 מיארה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.12.2004); רע"פ 6908/04 איבגי נ' מדינת ישראל (27.7.2004); ע"פ 2048/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (14.11.2018); ע"פ 4472/16 עווד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.06.2016); ע"פ 2015/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.8.2013)).

69. אמנם, אין בנסיבותיו האישיים הרבות שעומדות לזכותו של הנאשם להצדיק הימנעות מהרשעה, אך הן תשמשה לקביעת העונש הראוי. המאפיינים החיוביים העולים מהתסקירים, המאמצים שהשקיע הנאשם עד כה, הודייתו והבעת חרטה, שילובו בהליך שיקומי ראשוני ובדיקות השתן הנקיות, יזקפו לזכותו, ואף מעמידות את עונשו בתחתית המתחם.

תוצאה

70. לפיכך אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 3 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 28.9.2023. הנאשם יתייצב ביום 17.3.2024 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול או שימוש בסמים, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. 3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור במשך 3 שנים עבירות רכוש ועבירות של החזקת סכין.

ג. קנס בסך 1,000 ₪ או 5 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד לא יאוחר מיום 1.3.2024. מוסבר לנאשם כי ניתן לשלם את הפיצוי כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- כרטיס אשראי באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il;
- מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) *35592 או בטלפון 073-2055000;
- במזומן בכל סניף של בנק דואר בהצגת תעודת זהות בלבד (או צורך בשוברים).

צו כללי למוצגים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, כ"ו שבט תשפ"ד, 05 פברואר 2024, בנוכחות הצדדים.